

Ολιγόλεπτη εξέταση

Κείμενο: Ο πιστός φίλος, Όσκαρ Ουάιλντ

Ο μικρούλης Χανς είχε πολλούς φίλους, αλλά ο πιο πιστός του φίλος ήταν ο Χιου ο μυλωνάς. Κι αλήθεια, τόσο αφοσιωμένος ήταν ο πλούσιος μυλωνάς στο μικρούλη Χανς, που δεν περνούσε ποτέ από τον κήπο του δίχως να σκύψει πάνω απ' τη μάντρα για να κόψει ένα μεγάλο μπουκέτο λουλούδια ή μια χούφτα αρωματικά βότανα, ή δίχως να γεμίσει τις τσέπες του με κεράσια και δαμάσκηνα, αν ήταν η εποχή τους.

«Οι αληθινοί φίλοι πρέπει να μοιράζονται τα πάντα», έλεγε ο μυλωνάς, κι ο μικρούλης Χανς κουνούσε το κεφάλι χαμογελώντας και καμάρωνε που είχε ένα φίλο με τόσο ευγενικές ιδέες.

Καμιά φορά, ωστόσο, οι γείτονες παραξενεύονταν που ο πλούσιος μυλωνάς δεν έδινε ποτέ τίποτα σε αντάλλαγμα στο μικρούλη Χανς, μόνο που φύλαγε στο μύλο του εκατό σακιά αλεύρι, και είχε έξι αγελάδες κι ένα μεγάλο κοπάδι μαλλιάρια αρνιά· αλλά ο Χανς ποτέ δε σκοτιζότανε με τέτοιες σκέψεις, και τίποτα δεν τον ευχαριστούσε περισσότερο από το ν' ακούει όλα τα θαυμάσια πράγματα που έλεγε ο μυλωνάς για την ανιδιοτέλεια της αληθινής φιλίας.

Κι έτσι, ο μικρούλης Χανς περνούσε τον καιρό του δουλεύοντας στον κήπο του. Την άνοιξη, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο ήταν πολύ ευτυχισμένος, όταν όμως ερχόταν ο χειμώνας και δεν είχε καρπούς ή λουλούδια να πουλήσει, υπέφερε πολύ από το κρύο και την πείνα, και συχνά αναγκαζόταν να πηγαίνει για ύπνο έχοντας φάει μονάχα μερικά ξερά αγλάδια ή τίποτα σκληρά καρύδια. Κι ακόμα, το χειμώνα υπέφερε από μοναξιά, γιατί ο μυλωνάς ποτέ δεν ερχόταν να τον δει.

«Δεν ωφελεί να πάω να δω το Χανς όσο κρατάει το χιόνι», έλεγε ο μυλωνάς στη γυναίκα του, «γιατί όταν οι άνθρωποι έχουν στενοχώριες, πρέπει να τους αφήνουμε ήσυχους και να μην τους ενοχλούμε μ' επισκέψεις. Αυτή τουλάχιστον είναι η δική μου άποψη για τη φιλία, και είμαι σίγουρος ότι έχω δίκιο. Θα περιμένω λοιπόν να έρθει η άνοιξη, και τότε θα πάω να τον δω, θα μου δώσει κι ένα μεγάλο πανέρι πρίμουλες κι αυτό θα τον κάνει πολύ ευτυχισμένο».

«Πολύ τους σκέφτεσαι τους άλλους», απάντησε η μυλωνού, καθισμένη στην αναπαυτική πολυθρόνα της μπροστά στο τζάκι· «πραγματικά, πολύ τους σκέφτεσαι. Είναι μεγάλη απόλαυση να σ' ακούει κανείς να μιλάς για τη φιλία. Και είμαι σίγουρη πως ούτε ο πάστορας ο ίδιος δε θα μπορούσε να τα πει πιο όμορφα από σένα, κι ας μένει σε τρίπατο σπίτι, κι ας φοράει χρυσό δαχτυλίδι στο μικρό του δάχτυλο».

«Δε θα μπορούσαμε όμως να καλέσουμε εδώ το μικρούλη Χανς;», είπε ο μικρότερος γιος του μυλωνά. «Αν ο καημένος ο Χανς έχει στενοχώριες, θα του δώσω το μισό απ' το χυλό μου και θα του δείξω τ' άσπρα μου κουνέλια».

«Τι κουτό παιδί που είσαι!», φώναξε ο μυλωνάς. «Πραγματικά, δεν ξέρω τι ωφελεί να σε στέλνω στο σχολείο. Δε βλέπω να μαθαίνεις και τίποτε. Μα αν ερχόταν εδώ ο Χανς κι έβλεπε τη ζεστή φωτιά μας, τα πλούσια φαγητά μας και το μεγάλο μας βαρέλι με το κόκκινο κρασί, ίσως να ζήλευε, κι η ζήλια είναι πράγμα τρομερό και πολύ κακό για όλους. Δε θα επιτρέψω να χαλάσει ο χαρακτήρας του Χανς. Είμαι ο καλύτερός του φίλος, και πάντα θα τον προσέχω και θα φροντίζω να μην μπει σε κανέναν πειρασμό. Εξάλλου, αν έρθει εδώ ο Χανς, μπορεί να μου ζητήσει να του δώσω αλεύρι με πίστωση, κι αυτό δε θα μπορούσα να το κάνω. Άλλο το αλεύρι κι άλλο η φιλία, αυτά τα πράγματα δεν πρέπει να τα μπερδεύουμε. Οι λέξεις γράφονται διαφορετικά και σημαίνουν διαφορετικά πράγματα. Είναι ολοφάνερο». [...]

Νωρίς το άλλο πρωί, ο μυλωνάς κατέβηκε να πάρει τα λεφτά για το σακί με το αλεύρι, αλλά ο μικρούλης Χανς ήταν τόσο κουρασμένος, που δεν είχε σηκωθεί απ' το κρεβάτι.

«Μα την πίστη μου», είπε ο μυλωνάς, «είσαι πολύ τεμπέλης. Και πραγματικά, αν σκεφτείς ότι θα σου χαρίσω το καρτσάκι μου, θα μπορούσες να δουλέψεις πιο σκληρά. Η τεμπελιά είναι μεγάλη αμαρτία, και δε μ' αρέσει να 'χω φίλους τεμπέληδες ή νωθρούς. Δεν πρέπει να σ' ενοχλεί που σου μιλάω τόσο απεριφραστα. Ούτε που θα το σκεφτόμουν βέβαια να σου τα πω αυτά, αν δεν ήμουν φίλος σου. Αλλά τι νόημα έχει η φιλία, αν δεν μπορεί κανείς να πει ακριβώς αυτό που έχει στο μυαλό του; Χαριτωμένα πράγματα μπορεί να λέει ο καθένας για να ευχαριστήσει και να κολακέψει τον άλλον, αλλά ο αληθινός φίλος πάντα λέει δυσάρεστα πράγματα και δεν τον νοιάζει αν πληγώνει. Και μάλιστα, αν είναι αληθινός φίλος, το προτιμάει αυτό, γιατί ξέρει ότι τότε κάνει καλό».

«Δυστάμαι πολύ», είπε ο μικρούλης Χανς, τρίβοντας τα μάτια του και βγάζοντας τη σκούφια του, «αλλά ήμουν τόσο κουρασμένος, που σκέφτηκα να μείνω για λίγο στο κρεβάτι και ν' ακούω τα πουλιά να κελαηδάνε. Το ξέρεις ότι πάντα δουλεύω καλύτερα όταν έχω ακούσει τα πουλιά να κελαηδάνε;».

«Λοιπόν, χαιρόμαι γι' αυτό», είπε ο μυλωνάς χτυπώντας το μικρούλη Χανς στην πλάτη, «γιατί μόλις ντυθείς, θέλω να 'ρθεις στο μύλο μου για να μου φτιάξεις τη στέγη της αποθήκης μου».

Ο καημένος ο μικρούλης Χανς βιαζόταν να πάει να δουλέψει στον κήπο του, γιατί τα λουλούδια του είχαν μείνει δυο μέρες απότιστα, αλλά δεν ήθελε να πει όχι στο μυλωνά, μια και ήταν τόσο καλός φίλος του.

«Νομίζεις πως δε θα 'ταν φιλικό απ' τη μεριά μου, αν σου 'λεγα ότι είμαι απασχολημένος;», ρώτησε δειλά.

«Ε, στ' αλήθεια», απάντησε ο μυλωνάς, «δε νομίζω ότι σου ζητάω πολλά, αν σκεφτείς ότι θα σου χαρίσω το καρτσάκι μου· αν μου αρνηθείς, βέβαια, θα πάω να το κάνω μόνος μου».

«Ω, αυτό αποκλείεται!», φώναξε ο μικρούλης Χανς· και πετάχτηκε πάνω, ντύθηκε και πήγε στην αποθήκη.

Δούλεψε εκεί όλη μέρα, ως το ηλιοβασίλεμα, και το ηλιοβασίλεμα, ο μυλωνάς ήρθε να δει πώς τα πήγαινε.

«Επισκεύασες την τρύπα στη στέγη, μικρούλη Χανς;», φώναξε ο μυλωνάς με χαρούμενη φωνή.

«Τέλειωσε», απάντησε ο μικρούλης Χανς, κατεβαίνοντας απ' τη σκάλα.

«Α!», είπε ο μυλωνάς, «δεν υπάρχει πιο ευχάριστη δουλειά από αυτήν που κάνει κανείς για τους άλλους».

«Είναι το δίχως άλλο μεγάλο προνόμιο να σ' ακούει κανείς να μιλάς», απάντησε ο μικρούλης Χανς, και κάθισε κάτω σκουπιζοντας το μέτωπό του, «πολύ μεγάλο προνόμιο. Φοβάμαι όμως ότι εγώ ποτέ δε θα 'χω τέτοιες όμορφες ιδέες σαν

τις δικές σου».

«Ω, θα σου έρθουν», είπε ο μυλωνάς, «αλλά πρέπει να προσπαθήσεις περισσότερο. Αυτή τη στιγμή, ξέρεις μόνο την πρακτική πλευρά της φιλίας· κάποια μέρα θα μάθεις και τη θεωρία».

«Το πιστεύεις στ' αλήθεια;», ρώτησε ο μικρούλης Χανς.

«Δεν έχω καμιά αμφιβολία», απάντησε ο μυλωνάς, «μα τώρα που έφτιαξες τη στέγη, καλύτερα να πας στο σπίτι σου να ξεκουραστείς, γιατί αύριο θέλω να πας τα πρόβατά μου στο βουνό».

Ο καημένος ο μικρούλης Χανς φοβήθηκε να φέρει αντίρρηση, και νωρίς το άλλο πρωί, ο μυλωνάς έφερε τα πρόβατα στο σπίτι του κι ο Χανς τα πήρε και ξεκίνησε για το βουνό. Του πήρε όλη τη μέρα να φτάσει εκεί και να γυρίσει· κι όταν γύρισε, ήταν τόσο κουρασμένος, που τον πήρε ο ύπνος στην καρέκλα του και δεν ξύπνησε παρά μονάχα όταν ξημέρωσε για τα καλά.

«Τι όμορφα που θα τα περάσω στον κήπο μου!», είπε και στρώθηκε αμέσως στη δουλειά.

Όμως ποτέ δεν κατάφερε να φροντίσει τα λουλούδια του, γιατί ο φίλος του ο μυλωνάς ερχόταν συνέχεια και τον έστελνε σε μακρινά θελήματα ή τον έβαζε να δουλεύει στο μύλο. Το μικρούλη Χανς καμιά φορά τον έπιανε απελπισία, γιατί φοβόταν μήπως νομίσουν τα λουλούδια του πως τα 'χε ξεχάσει, αλλά παρηγοριόταν με τη σκέψη ότι ο μυλωνάς ήταν ο καλύτερός του φίλος. «Εξάλλου», έλεγε, «θα μου χαρίσει το καροτσάκι του, κι αυτό είναι πράξη γνήσιας γενναιοδωρίας».

Κι έτσι, ο μικρούλης Χανς δούλευε για το μυλωνά, κι ο μυλωνάς έλεγε ένα σωρό ωραία πράγματα για τη φιλία, που ο Χανς σημείωνε σ' ένα τετράδιο και τα ξαναδιάβαζε το βράδυ, γιατί ήταν πολύ καλός μαθητής.

Ένα βράδυ, λοιπόν, που ο μικρούλης Χανς καθόταν κοντά στο τζάκι του, άκουσε ένα δυνατό χτύπημα στην πόρτα. Η νύχτα ήταν άγρια κι ο άνεμος λυσομανούσε έξω απ' το σπίτι, τόσο τρομερά, που νόμιζε στην αρχή ότι ήταν απλώς η καταγίδα. Ακολούθησε όμως ένα δεύτερο χτύπημα κι έπειτα ένα τρίτο, ακόμη πιο δυνατό.

«Θα 'ναι κανένας φτωχός ταξιδιώτης», μονολόγησε ο μικρούλης Χανς, κι έτρεξε στην πόρτα.

Ήταν ο μυλωνάς μ' ένα φανάρι στο ένα χέρι και μια μεγάλη μαγκούρα στο άλλο.

«Αγαπημένε μικρούλη Χανς», φώναξε ο μυλωνάς, «έπαθα μεγάλη συμφορά. Ο μικρός μου γιος έπεσε απ' τη σκάλα και χτύπησε και πάω να φέρω το γιατρό. Αλλά μένει πολύ μακριά κι έχει τέτοια κακοκαιρία, που σκέφτηκα πως θα 'ταν προτιμότερο να πας εσύ αντί για μένα. Ξέρεις ότι θα σου δώσω το καροτσάκι μου, είναι λοιπόν δικαίο να κάνεις κι εσύ κάτι για μένα για να μου το ανταποδώσεις».

«Φυσικά», φώναξε ο μικρούλης Χανς, «το θεωρώ μεγάλη μου τιμή που με σκέφτηκες και θα ξεκινήσω αμέσως. Πρέπει όμως να μου δανείσεις το φανάρι σου, γιατί η νύχτα είναι τόσο σκοτεινή, που φοβάμαι μην πέσω σε κανένα χαντάκι».

«Λυπάμαι πολύ», απάντησε ο μυλωνάς, «αλλά είναι το καινούριό μου φανάρι, και θα 'ταν μεγάλη απώλεια για μένα αν πάθαινε τίποτα».

«Ε, δεν πειράζει, κάνω και χωρίς αυτό», απάντησε ο μικρούλης Χανς, ξεκρέμασε το βαρύ γούνινο παλτό του και το ζεστό κόκκινο σκούφο του, έδεσε ένα κασκόλ γύρω απ' το λαιμό του και ξεκίνησε.

Τι φοβερή καταγίδα ήταν αυτή! Κι ήταν τόσο πηχτό το σκοτάδι, που ο μικρούλης Χανς δεν έβλεπε τίποτα, και φύσαγε τόσο δυνατά ο άνεμος, που με δυσκολία στεκότανε στα πόδια του. Ωστόσο, φάνηκε πολύ γενναίος, και έπειτα από τρεις ώρες δρόμο, έφτασε στο σπίτι του γιατρού και χτύπησε την πόρτα.

«Ποιος είναι;», φώναξε ο γιατρός, βγάζοντας το κεφάλι του απ' το παράθυρο της κρεβατοκάμαράς του.

«Ο μικρούλης Χανς, γιατρέ».

«Τι θέλεις, μικρούλη Χανς;»

«Ο γιος του μυλωνά έπεσε από μια σκάλα και χτύπησε, κι ο μυλωνάς θέλει να πάτε αμέσως».

«Εντάξει!», είπε ο γιατρός· διέταξε να ετοιμάσουν το άλογο του, τις μπότες του και το φανάρι του, κατέβηκε και ξεκίνησε για το σπίτι του μυλωνά, ενώ ο μικρούλης Χανς τον ακολουθούσε σκουντουφλώντας.

Όμως η θύελλα δυνάμωνε ολοένα, η βροχή έπεφτε καταρράκτης κι ο μικρούλης Χανς δεν έβλεπε πού πήγαινε και δεν προλάβαινε το άλογο. Στο τέλος, έχασε το δρόμο του και ξεστράτισε στο ρεικότοπο που ήταν ένα πολύ επικίνδυνο μέρος, γιατί ήταν γεμάτο βαθιές τρύπες, κι εκεί ο μικρούλης Χανς πνίγηκε. Κάτι γιδοβοσκοί βρήκαν την άλλη μέρα το πτώμα του να πλέει σ' ένα νερόλακκο και το μετέφεραν στο σπίτι του.

Όλοι πήγαν στην κηδεία του μικρούλη Χανς, γιατί τον αγαπούσανε πολύ, και πιο λυπημένος απ' όλους ήταν ο μυλωνάς.

«Μια και ήμουν ο καλύτερός του φίλος», είπε ο μυλωνάς, «το σωστό είναι να έχω εγώ την πρώτη θέση». Κι έτσι, προχωρούσε πρώτος στην πομπή, τυλιγμένος μες στο μακρύ μαύρο παλτό του, και κάθε τόσο σφούγγιζε τα μάτια του μ' ένα μεγάλο μαντίλι.

«Ο θάνατος του μικρούλη Χανς είναι πραγματικά μεγάλη απώλεια για όλους», είπε ο σιδεράς, όταν τέλειωσε η κηδεία και είχαν βουλευτεί στο πανδοχείο, πίνοντας κρασί με κανέλα και τρώγοντας γλυκό.

«Μεγάλη απώλεια και για μένα», πρόσθεσε ο μυλωνάς· «ξέρετε, του είχα δώσει σχεδόν το καροτσάκι μου και τώρα δεν ξέρω τι να το κάνω. Πάνει τόπο στο σπίτι κι είναι σε τόσο κακή κατάσταση, που και να το πουλήσω δε θα πιάσω φράγκο. Δεν ξαναχαρίζω τίποτα άλλη φορά. Παραείναι βαρύ το τίμημα της γενναιοδωρίας».

*ανιδιοτέλεια: έλλειψη προσωπικού συμφέροντος, αφιλοκέρδεια *πρίμουλες: είδος λουλουδιών, γνωστών στη γλώσσα του λαού ως παναγίτσες ή δρακάκια *πάστορας: προτεστάντης ιερέας *τρίπατο: τριώροφο *νωθρούς: σκνηρούς, τεμπέληδες *απερίφραστα: με ευθύτητα, έξω από τα δόντια *ρεικότοπος: τόπος γεμάτος ρείκια *πανδοχείο: χάνι, είδος λαϊκού ξενοδοχείου

Ερωτήσεις

1) Πώς αποδεικνύει ο Χανς την φιλία του για τον Χιου;

---

2) Βρείτε μια παράξενη άποψη του Χιου, που αλλάζει το πραγματικό νόημα της φιλίας.

---

3) Δώστε τρεις χαρακτηρισμούς για τον Χανς και τρεις για τον Χιου, στηρίζοντας την απάντησή σας στο κείμενο.

---

4) Πείτε δύο χαρακτηριστικά του κειμένου που το κάνουν να μοιάζει με παραμύθι.
